

ΙΩ. Ν. ΞΗΡΟΥΤΥΡΗ, Ἡ κοινωνιολογικὴ σκέψη καὶ ὁ Πλάτων, Θεσσαλονίκη 1969, σχ. 8 Μ, σελ. 90.

Ὁ συγγραφεὺς, ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς Κοινωνιολογίας, ὁρῶμενος ἐκ τῆς ἐπικρατοῦσης ἀντιλήψεως ὅτι ἡ Κοινωνιολογία ἀποτελεῖ μὲν ἐπιστήμην νεωτέραν, ἐν τούτοις ὁμως πλεῖστα ἐκ τῶν φαινομένων τὰ ὅποια ἐξετάζει περιεγράφησαν κατὰ τρόπον ἀντικειμενικὸν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων, τῶν ὁποίων τὰ ἔργα βρίθουν ἠθικῶν συλλογισμῶν καὶ σκέψεων περὶ διαρρυθμίσεως τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Προσωκρατικῶν, ἐστρεψε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ τὸν καθορισμὸν ἐκείνων τῶν σκέψεων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων φιλοσόφων, αἱ ὁποῖαι στρέφονται πρὸς τὰ κοινωνικὰ προβλήματα, ὡς ταῦτα σήμερον ἐξετάζονται ὑπὸ τῆς Κοινωνιολογίας.

Ὁ συγγραφεὺς μετὰ βραχεῖαν εἰσαγωγὴν περὶ τῆς κοινωνικῆς φιλοσοφίας τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν καὶ τῶν Προκολομβιανῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ μετ' ἐκθεσιν τῶν συγχρόνων ἀντιλήψεων περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς διαμορφώσεως τῆς Κοινωνιολογίας ὡς ἐπιστήμης καὶ τῶν φάσεών της (σ. 3—9) χωρεῖ εἰς τὴν ἐκθεσιν παρατηρήσεών τινων καὶ σκέψεων τοῦ Πλάτωνος «μὲ ἐξαιρετικὰ σύγχρονο κοινωνιολογικὸ πνεῦμα καὶ νόημα», ἐπιφυλασσόμενος νὰ παρουσιάσῃ εἰς ἄλλην ἐργασίαν καὶ τὰς παρατηρήσεις τοῦ Ἀριστοτέλους.

Πρὸ τοῦ κυρίου θέματός του ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει διὰ βραχέων τὴν ἐπικρατοῦσαν μετὰ τὸ 800 π. Χ. κοινωνικὴν κατάστασιν τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου καὶ τὰς σκέψεις ἐπὶ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τῶν Ἑπτὰ σοφῶν, τῶν σοφιστῶν καὶ τοῦ Σωκράτους (σ. 10—29), μεθ' ὃ εἰσέρχεται εἰς τὸν Πλάτωνα.

Κατ' ἀρχὰς ἐκθέτει τὴν θεωρίαν τῶν ἰδεῶν τοῦ Πλάτωνος, τὴν περὶ ἀγαθοῦ διδασκαλίαν του, περὶ τῶν πολιτευμάτων καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πολιτείας, περὶ τῆς ἀγωγῆς ὡς κοινωνικῆς λειτουργίας καὶ παιδείας τῶν ἀρχόντων. Εἶτα ὁ σ. προχωρεῖ εἰς ἀνάλυσιν τῶν Νόμων τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν ἐκεῖ ἐκτιθεμένων κοινωνικῶν του ἀντιλήψεων (σ. 30—62). Εἰς τὸ κεφ. «Οἱ σύγχρονες κοινωνιολογικῆς ἀντιλήψεις τοῦ Πλάτωνος» (σ. 63—86) γίνεται κριτικὴ τῶν Πλατωνικῶν κοινωνικῶν ἀντιλήψεων, αἵτινες ἐξετέθησαν προηγουμένως, καὶ ἄλλων εἰς ἄλλα ἔργα του ἀπαντωμένων ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ὅτι αἱ ἐκτιθέμεναι ἀντιλήψεις ἔχουν τόσῃν δξύτητα καὶ τόσον βάθος, ὥστε αὐταὶ νὰ ἔχουν ἰσχὺν καὶ διὰ τὰ σύγχρονα ἀνάλογα προβλήματα.

Τὰ ἐκτιθέμενα εἰς τὸ βιβλίον συνετέθησαν κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῶν σημειώσεων τῶν πρὸς τοὺς σπουδαστὰς παραδόσεων τοῦ συγγραφέως, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἰδιομορφία τῆς συγγραφῆς ταύτης, ἣτις ἀπέβλεψε νὰ καταδείξῃ τὸν τρόπον τῆς θεωρήσεως τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων ὑπὸ τοῦ μεγάλου φιλοσόφου, τρόπον «ποῦ δείχνει τὴν ἐκπληκτικὴν εὐθυβολίαν τῆς κοινωνιολογικῆς ματιᾶς του» κατὰ τινα νεώτερον κοινωνιολόγον.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΤΖΟΣ